ו א מיי׳ פ״ד מהל׳ ערכין כ״ג :
ז ב מיי׳ שם פ״ג :

ורב סבר סוף סוף לבעלים מי קהדרא לכהנים הוא דנפקא *וכהנים משולחן גבוה קא זכו [ז] מאי טעמא דרב דאמר קרא [ז] °ואם משנת היובל ושנת היובל בכלל ושמואל מי כתיב [ז] ואם בשנת היובל משנת היובל כתיב משנת שאדר היובל בשלמא לרב היינו דכתיב אם משנת היובל °ואם אחר היובל אלא לשמואל מאי אחר היובל אחר אחר מיתיבי מקדישין בין לפני היובל בין לאחר היובל ובשנת היובל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה אמר לרב אינה קדושה [ז] בגירוע אבל קדוש ונותנין חמשים מכלל דלפני היובל קדושה ליגאל בגירוע והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו [ז] אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים אמר לך רב [ז] הא מני רבנן היא ואנא דאמרי כרבי דאמר* ראשון וראשון בכלל שביעי ושביעי בכלל הכא נמי (מ) [ז] בשנת ושנת היובל בכלל אי כרבי פונדיון מאי עבידתיה וכי תימא לית ליה והתנן *הקדיש שתים ושלש שנים לפני היובל רבי אומר אומר אני נותן סלע ופונדיון [ז] רבי כרבי יהודה סבירא ליה דאמר *שנת חמשים עולה לכאן ולכאן לשמואל אימא רבי כרבנן סבירא ליה דאי כרבי יהודה סלע ושתי פונדיונות מיבעי ליה ע״כ לשמואל רבי כרבנן סבירא ליה תא שמע ולא גואלין אדר היובל פחות משנה בשלמא לשמואל לא גואלין לאדר יובל פחות משנה [ז] אלא לרב מאי אדר יובל שנה מי סברת אדר יובל ממש מאי אדר יובל

באמצע

ורב. אמר לך לרבי שמעון [מ] אלא יציאה היא דסוף סוף לבעלים מי הדרא: בשלמא לרב היינו דכתיב אם משנת היובל. חמשים סלעים אם לאחר היובל גירוע: אלא לשמואל מאי אמר היובל. הא קמא דבעי חמשים ומי לאחר היובל קאי: אמר אחר. כגון שהיה תורה אור ושלש שנים אחר היובל איכא גירוע אבל אקדשה בשתא דבתר יובל גירוע ליכא גירוע: אינה קדושה ליגאל בגירוע. שהרי ים כאן יובל אלם: מכלל. דהא דקתני בההיא מקדישין לפני היובל ליגאל בגירוע קאמר והא רב ושמואל כו׳: אמר לך רב. ודאי הא דקתני מקדישין ודאי ליתן חמשים קאמר ובשנת היובל אינה קדושה כל עיקר ולא תיקני לדידי דהא מי רבנן היא דפליגי עליה דרבי בפרק הנג יד (לעיל דף יח:) דתמרי ראשון ולא ראשון בכלל: ואנא דאמרי כרבי. ולשמואל אפילו לרבי אינה קדושה דבי אמר רבי מיום הראשון ולאשון בכלל התם הוא דכתיב ועד דשייך ביה לשון מיום אבל הכא דלא כתיב ועד ה״ל למיכתב בשנת (הכא) מודה רבי דלא הוי בכלל י׳: אי רבי. דריש הכא משנת ושנת בכלל אלמא בשנת היובל קאי קרא וקאמר יתן ג׳ סלעים פונדיון מאי עבידתיה כי מקדים עשר לו כ׳ שנה לפני היובל אמאי (ב) [יהיב סלע ופונדיון] ליתיב סלע יא) לשנה הכיון דכי מקדים ופריק ליה בשתא דיובל גופיה לא יהיב אלא חמשין אשתא דלא מטא סלע שנה ושנה אל יובל אלא סלע שהרי מכאן ועד יובל הכא ג׳ שנה הוי שנה בכלל דלא כתיב שלם לפני היובל סלע הוא דבעי למיתב בכל שנה ושנה לא: עולה לכאן ולכאן. שנת היובל שמעבר ומונין לותה שנה אחת ליובל הכא הילכך עם שנה זו אין עד שנת יובל הכא אלא אלא מ״ש יג) ושנת היובל הכא אינה נמנית עמהן שהרי אינה אלא שנת יובל ומשמע בתחילתו ומכי עייל שנת יובל אי פריק לה אחר נפקא לכהנים כדכתיב והיה השדה בצאתו ביובל תשכח [דאחר] הפודה שדה אחוזה בשנת יובל עלמה כהקודקשה אינה בידו אלא מ״ש שנים וקא יהיב חמשים סלעים דמטי סלע ופונדיון לכל שנה: לשמואל. דאמר דהכא מודה רבי דמשנת ולא שנת בכלל ואשתא דבתר יובל קאי קרא וקאמר דיהיב חמשין לימא רבי. דאמר עתן סלע ופונדיון לשנה: כרבנן סבירא ליה. דפליגי עליה דר׳ יהודה דאין שנת יובל שעבר ממנין יובל הכא ולבד ההוא שתא יש כאן מ״ש שנים דאי כרבי יהודה סבירא ליה דאמר אין לבד אלא מ״ח לבד משנת יובל שעברה וקרא בשתא דבתר יובל קאי אישתא חמשים סלע למ״ש שנים דמטי סלע ופונדיון: בשלמא לשמואל אפשר משנה יג) קאמר. דקמ״ל מתני׳ דבשנת יובל עלמה אם הקדישה אין לריך ליגאל דלא קדשה:

בחמצע

יתכן אלא ודאי אלינא דרבי פליגי כדפי׳ שעמייהו אבל לרבנן אפי׳ רב מודה דמקדים בשנת היובל עלמה קדושה והכי איתא לקמן בשמעתין: אמר לך רב הא מי רבנן היא. ואנא דאמרי כרבי דאמר הכהן בשנת היובל עלמו היה לנו לומר דאם הקדיש בה הרי היא קדושה ליגאל בשויה ג״כ יט) הילך דאמרי רבנן בשנת היובל עלמה לא מקדים ואם הקדיש אינה קדושה היה לנו לומר דאם הקדיש בה הרי היא קדושה ופונדיון אלא מעתה דבר הכתוב בשנת היובל עלמה קדושה היה לנו לומר דאם הקדיש בה אחר שני היובל אלא לשמואל מאי אחר היובל אחר אחר מיתיבי מקדישין בין לפני היובל בין לאחר היובל ובשנת היובל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה אמר לרב אינה קדושה [ז] בגירוע אבל קדוש ונותנין חמשים מכלל דלפני היובל קדושה ליגאל בגירוע והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו [ז] אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים אמר לך רב [ז] הא מני רבנן היא ואנא דאמרי כרבי דאמר* ראשון וראשון בכלל שביעי ושביעי בכלל הכא נמי (מ) [ז] בשנת ושנת היובל בכלל אי כרבי פונדיון מאי עבידתיה וכי תימא לית ליה והתנן *הקדיש שתים ושלש שנים לפני היובל רבי אומר אומר אני נותן סלע ופונדיון [ז] רבי כרבי יהודה סבירא ליה דאמר *שנת חמשים עולה לכאן ולכאן לשמואל אימא רבי כרבנן סבירא ליה דאי כרבי יהודה סלע ושתי פונדיונות מיבעי ליה ע״כ לשמואל רבי כרבנן סבירא ליה תא שמע ולא גואלין אדר היובל פחות משנה בשלמא לשמואל לא גואלין לאדר יובל פחות משנה [ז] אלא לרב מאי אדר יובל שנה מי סברת אדר יובל ממש מאי אדר יובל

באמצע

יובל *) (מעברך) עד שיום הכפורים: סוף סוף לבעלים מי קא הדרא. וא״ת למה ליה לתרוצי הכי ליתא דסוף סוף ק״ו דשמואל וי״ל משום דלקמן (דף כט:) גבי פלוגתא דרב ושמואל דמוכר שדהו בשנת היובל עלמה קאמר מאי עבעמא דשמואל ק״ו ומה מוכרה כבר כו׳ ופריך התם ולרב לא אמר ק״ו והתניא יכול ימכור בתו כשהיא נערה ממרת קל וחומר כו׳ ומשני התם לא הדרא כג) ומזגנא הכא הדרא ומזגא אלמא [ב] אית לה מי לאו פירושו הוי לריך רב נמי למיקף ק״ו כדילפינן ליה במוכר בתו נערה לפיכך הולרך הכא לרב לפתור הק״ו וה״פ סוף סוף לבעלים מי קא הדר וכיון דלא הדר תו לבעלים תו [ג] לא מקדישין כדין שדה אחוזה: מאי. עעמא דרב דאמר קרא ואם מסגת אחיך כו׳. וא״ת אמאי הולרך לפרש עעמא דרב כיון דסתר ק״ו דשמואל דהא שמואל עיקר עעמיה מכח ק״ו הוא וי״ל דע״כ הולרך לרב לומר דקרא דאם משנת היובל רולה לומר דשנת היובל בכלל כדרבי כד) בריש פ׳ הנג יד (לעיל דף יח: וב״ס) כה) דאמר דאשון ודאשון בכלל דאי מאמרת משנת היובל שנה אחתר היובל כמו שמואל ס״ל כו׳ שנת היובל עלמה מאחר שלא דבר בה הכתוב היה לנו לומר אם מ״ש [ד] הקדש בא שיגאלו בשויה ולא כסדר אחר הנשים הגואלין לפי הסדון בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף כך פי׳ בתוספ׳ אבל קלת קשה לקמן על זה וא״ל הרמ״ב פירש דכיון שלא דבר הכתוב בשנת עלמה של יובל היה לנו לומר אינה קדושה כמו שאומר שמואל ולפיכך הולרך לפרש דרב דרבי סבירא ליה דמשנת היובל ושנת היובל בכלל קאמר ואם תאמר כיון דרב סבירא ליה דמשנת היובל ושנת היובל בכלל קאמר מה כן למה הולרך לסתור הקל וחומר דהא קרא בהדיא כתיב בשנת היובל עלמה בכלל וי״ל דאם הק״ו בתו אפי׳ רבי לא היה אומר דמשנת היובל ושנת היובל בכלל דאי מאמרת אינה אלא לשון אפי׳ לרבי מכח הק״ו דמשנת היובל שנת שאחר היובל קאמר כמו שמואל ומ״ה ניחא נמי דאמרינן לרבי נמי קאמר דאינה קדושה דכח הק״ו מוליא דלא אמר הכא משנת היובל ושנת היובל עלמו כה) ומ״ה הולרך רב יוסף לפרש עעמא דשמואל מכח הק״ו דא״ל דקאי פלוגתא דרב ושמואל בפלוגתא דתנאי זה לא יתכן אלא ודאי אלינא דרבי פליגי כדפי׳ שעמייהו אבל לרבנן אפי׳ רב מודה דמקדים בשנת היובל עלמה קדושה והכי איתא לקמן בשמעתין: אמר לך רב הא מי רבנן היא. ואנא דאמרי כרבי דאמר הכהן בשנת היובל עלמו היה לנו לומר דאם הקדיש בה הרי היא קדושה ליגאל בשויה ג״כ יט) הילך דאמרי רבנן בשנת היובל עלמה לא מקדים ואם הקדיש אינה קדושה היה לנו לומר דאם הקדיש בה הרי היא קדושה ופונדיון אלא מעתה דבר הכתוב בשנת היובל עלמה קדושה היה לנו לומר דאם הקדיש בה אחר שני היובל אלא לשמואל מאי אחר היובל אחר אחר מיתיבי מקדישין בין לפני היובל בין לאחר היובל ובשנת היובל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה אמר לרב אינה קדושה [ז] בגירוע אבל קדוש ונותנין חמשים מכלל דלפני היובל קדושה ליגאל בגירוע והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו [ז] אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים אמר לך רב [ז] הא מני רבנן היא ואנא דאמרי כרבי דאמר* ראשון וראשון בכלל שביעי ושביעי בכלל הכא נמי (מ) [ז] בשנת ושנת היובל בכלל אי כרבי פונדיון מאי עבידתיה וכי תימא לית ליה והתנן *הקדיש שתים ושלש שנים לפני היובל רבי אומר אומר אני נותן סלע ופונדיון [ז] רבי כרבי יהודה סבירא ליה דאמר *שנת חמשים עולה לכאן ולכאן לשמואל אימא רבי כרבנן סבירא ליה דאי כרבי יהודה סלע ושתי פונדיונות מיבעי ליה ע״כ לשמואל רבי כרבנן סבירא ליה תא שמע ולא גואלין אדר היובל פחות משנה בשלמא לשמואל לא גואלין לאדר יובל פחות משנה [ז] אלא לרב מאי אדר יובל שנה מי סברת אדר יובל ממש מאי אדר יובל

מהרש״ל מ״ו

הכא אינה נמנית עמהן שהרי אינה אלא שנת יובל ומשמע בתחילתו ומכי עייל שנת יובל אי פריק לה אחר נפקא לכהנים כדכתיב והיה השדה בצאתו ביובל תשכח [דאחר] הפודה שדה אחוזה בשנת יובל עלמה כהקודקשה אינה בידו אלא מ״ש שנים וקא יהיב חמשים סלעים דמטי סלע ופונדיון לכל שנה: לשמואל. דאמר דהכא מודה רבי דמשנת ולא שנת בכלל ואשתא דבתר יובל קאי קרא וקאמר דיהיב חמשין לימא רבי. דאמר עתן סלע ופונדיון לשנה: כרבנן סבירא ליה. דפליגי עליה דר׳ יהודה דאין שנת יובל שעבר ממנין יובל הכא ולבד ההוא שתא יש כאן מ״ש שנים דאי כרבי יהודה סבירא ליה דאמר אין לבד אלא מ״ח לבד משנת יובל שעברה וקרא בשתא דבתר יובל קאי אישתא חמשים סלע למ״ש שנים דמטי סלע ופונדיון: בשלמא לשמואל אפשר משנה יג) קאמר. דקמ״ל מתני׳ דבשנת יובל עלמה אם הקדישה אין לריך ליגאל דלא קדשה:

*ל״ל מאריך

שנות היובל בהדי מ״ש דקדשה נמי בשנת היובל אם כך היא שקל ג׳ דקא פליג ליה לפונדיון שתהא פונדיון לכל שנה אמאי כיון דשנת ג׳ קדשה נמי כבשאר שני יובל ליתיב לה שקל ג׳ לגופה: וכי תימא. הכי נמי דלית ליה פונדיון לשנה והתניא הקדיש שתים כו׳: ר׳ דאית ליה פונדיון לשנה כר׳ יהודה סבירא ליה דאמר] שנת ג׳ עולה לכאן ולכאן. וכיון דקא חשיב ליה נמי לתחלת שני יובל הילכך לא חשיב שקל לדידיה וקא מ״ש דלית ליה לפונדיונין: לשמואל. דאמר אינה קדושה [ליטא] ר׳ דאית ליה פונדיון אחד לשנה כרבנן סבירא ליה דלית ליה שנת חמשים עולה לכאן ולכאן אלא באפי נפשה הויא ליובל הילכך פליג שקל דידיה לפונדיונין (כשמואל) [לשמואל] דאמר אינה קדושה: דאי כר׳ יהודה סבירא ליה דעולה לכאן ולכאן להתחלת חשבון מ״ם ולשנת המשים אינ״כ לא הוי בין יובל ליובל אלא מ״ח שנים משו לחו ב׳ שקלים חלקם לפונדיונין נמצא לכל שנה (של מ״ח) סלע וב׳ פונדיונין [לשנה מיבעי ליה]: על כורחיך לשמואל [דאמר אינה קדושה] כרבנן סבירא ליה. דלא חשיב שנת ג׳ אלא לסוף יובל וכיון דאמר אינה קדושה פ״יש שקל דידה ופליג ליה לפונדיונין ולא אתי אלא סלע ופונדיונין לשנה: בשלמא לשמואל. דאמר אינה קדושה הוינו דקתני ולא גואלין ולא מקרי אינה לאחר היובל פחות שנה למעוטי שנת היובל עצמה דאין מקדישין וגואלין: אלא לרב. [דאמר] דקדשה מאי אחר יובל: [אמר לך רב] מי סברת מאי אחר אחר יובל ממש. שנה המסוף ליובל דקא דייקת למעוטי יובל עצמו

ל) ל״ל דמי דמי מלי סבר וכו׳ לכהנים ביובל אבל מ״מ ס״ל לרב לגמרמר דקדושה ויוצאה לכהנים כמו אם הקדישה וכו׳.

[ל] עיין ל״ק: [ב] גי׳ ל״ק לי לאו פירכא הוי לריך: [ג] גי׳ ל״ק ליכא ק״ו ומקדישין כו׳: [ד] גירסת ל״ק הקדים כה: [ה] ל״ק [ו] גי׳ ל״ק

שיטה מקובצת

יג) יהא אדם חס על מטונו. נכסיו ולא יקדיש פחות משתי שנים לפני היובל ולהכי תני בתוניתין אין מקדישין ולא תני ליגאל בגירוע כאילו התנא סבריו ומודיע לחכון העם שאינם בקיאים בהלכה זו שאל יקדיש פחות משתי שנים לפני היובל שלא יפסידו יותר ממה שהם סבורים שיצטרכו לפרות בחמשים שקל ואיידי דתני אין מקדישין בחמס תני נמי ולא גואלין בחמס ולא תני בגירוע. הוס׳ הרא״ש ז״ל: יד) שמואל כר״ש ס״ל דאמר נבנסין לתוכה ואין נותנין דמיה. וא״כא שפיר ק״ח מה קדושה כבר יוצא מ״ד הקדש בלא פדיון שא״נה קדושה אינו דין שלא תקדיש להצריך פדיון הילכך תשאר ביד הבעלים דלכהנים אינה יוצאה אלא לאחר הקדש שכבר (יוצאה) [יצאה] פרשותו אבל אי הוה סבר כר׳ יהודה קדושה וכהנים נבנסים לתוכה (ולא) ונותנים דמים כאילו הוקדשה לפני היובל דכיון דליכא ק״ח הוה כאילו הוקדשה קודם לכן דראמר לקמן נבי סבר לרב דלית ליה ק״ח מכורה ויוצאה. הוס׳ הרא״ש ז״ל: [ל] מאי טעמא דרב.) בהאי דלא מצי סבר קדושה ויוצאה לאלתר ביובל [דהא אי] אקדיש קמי יובל לא הדרי ביובל אלא קדושה ויוצאה לכהנים ביובל דוי ליה למימר לרב כמו שאם הקדישה מקודם ואמאי אמר רב קדושה ונותן חמשים ומשני אחר קרא אם משנת היובל ושנת היובל בכלל וא״ת כיון דהאי טעמא דקאמר רב סוף סוף לבעלים מי קא הדרא אינו מספיק לישב דברי רב וצריך לתרץ דברי רב דליף לה מקרא א״כ למה ליה למימר סוף סוף לבעלים מי קא הדרא נימא דליף מקרא וי״ל דלא (חשיב) [חשיב] רב זה אלא לסתור ק״ח דשמואל ואח״כ פירש דטעמא דרב מקרא ואחדר תו קאמר דטעמא דשמואל מהאי קרא. הרא״ש ז״ל: כ) אם משנת היובל ושנת היובל בכלל (אות ו׳ נמחק) אפילו לרבנן דלא דרשי מראשון וראשון בכלל ואע״ג דכתיב ביה עד הכא דרשי ליה מדכתיב בתרא אם אחר היובל כמשנת היובל בכלל דמשנת היובל דוי שנת היובל בכלל והאי דקאמרינן רב משנת היובל דוי שנה שאחר היובל אלא ששנת היובל יש לה דין של כל שנה שאחר היובל דהא ליתא דבשנת היובל נותן חמשים ובשנה שאחר היובל מגרע שנה ונותן והכי דוי ליה למימר מאי משנת היובל בשנת היובל עצמה אלא איידי דנקט בפלוגתא דרבי ורבנן דמייתי לקמן והאי לישנא נקטיה נמי הכא ודוי מצי למימר לרב כיון דלכ״ע דשמות היובל ושנת היובל בכלל (א׳ נמי) [אם כן] פונדיון לסה לי אלא דניחא לאתרוייהו לאתר: ומינה קא הדר מסאי דדוי בעי למימר דאי׳ לרבנן שנת היובל בכלל ואיתו אמר כרבי והדר פריך מרבי. הוס׳ הרא״ש ז״ל: ג) כתיב אם אות ו׳ נמחק: ד) קדושה ליגאל בגירוע: ה) הא מני רבנן היא ואנא דאמרי כרבי דאמר רב תיקשי כיון דרב לית ליה ק״ח א״כ דוי לתו לרבנן לימר קדושה ויוצאה לכהנים כי היכי דאמר רב לקמן מכורה ויוצאה וי״ל דלרב דוה פרושיה אינה קדושה לפדות אלא קדושה ויוצאה לכהנים וכה״נ אמרי׳ לקמן מ׳ בתרא גבי מכר דפריך לרב מברייתא דקתני ואם מכר בשנת היובל אינה מכורה ומשני אינה מכורה למספר שני הבואות אלא מכורה ויוצאה לכהנים הכי נמי יש לפרש הכא אינה קדושה לפדות אלא קדושה ויוצאה לכהנים. הוס׳ הרא״ש ז״ל: ו) נמי משנת ושנת אות ב׳ נמחק: ז) ופונדיון לשנה רבי: ח) אלא לרב מאי אחר היובל תימה מאי פריך לרב הא אוקמינא כבר מתני׳ כרבנן ורב דאמר כרבי דאמר׳ דקתני דלא גואלין אתי דלא כרבי ור״ל מ״ם ניחא ליה לתרוצי מתניתין אליבא דרב כל מה דמצי לאוקמינה בותיה. הוס׳ הרא״ש ז״ל. תיבת שנה נמחק: ט) שמעון נמי לא: י) בכלל וא״נ משנת היובל ולא שנת היובל בכלל הס״דוי׳) ליתיב סלע ופונדיון לשנה לא ליתיב אלא סלע: יא) דשנת היובל אות ו׳ נמחק: יב) משנה דקאמר מתני׳ קמ״ל דבשעת יובל: יד) דמ״ם סלעים: טו) סלע החמשים דרשא לכל שנה עם הסלע המה לבד מ״ח פונדיון דהוי פונדיון לכל שנה עם הסלע חסר לנו פונדיון: טז) שתים וליכא לפיכך בא התנא ותשאר נמחק: יז) שלימים נלין וצ״ל דאנב דאשמעינן שיהא חס חני בסיפא ולא גואלין לאחר היובל פחות משתי שנים לפני היובל לא ידע לפי שאין עד היובל כ״א שנה לפיכך המשיענו התנא: יח) דקתני מתניתין: כ) פראש השנה אות ת׳ נמחק: כא) ולא נאמר ששנת יובל נמשכת עד ותיבת מעורכן נמחק: כב) הדרא דמוכנא הכא הדרא דמוכנא אלמא אית ליה אי לאו הפירכא הוי צריך: כד) דבר דאמר ברישא: כה) תיבת דאמר נמחק: כו) א״כ בשנת היובל: כז) שאם הקדיש בה לא״ש ונמחק: כח) עצמו דלא מצי למיסר דרב כרבי דשמואל כרבנן ומש״ה: כט) א״כ אמאי קאמרי תיבת דיאך ל״ש: ל) ניחא ודחקו בחוס׳ דלרבנן אית להו הק״ו ולא הבנתי. גלינו מה שכתוב לא הבנתי ק״ל שהרי לשמואל דאית ליה הקו״ח אית ליה אפילו לרבי והקו״ח מסיק מפשט הפסוק כ״ש לרבנן דהקו״ח מסיק מסברא בעלמא שלא יהא קדוש לינאל בשוויה לכן אני אומר שהוא ק״ל לתבין: לא) לשנה כיון דשנת: לב) הדרא כרבנן דמשני ותיבת היא ל״ש:

דגהות הב״ח

(מ) גמ׳ הכא נמי מסגת ושנת: (כ) רש״י ד״ה לו יכר כו׳ ומאלי לא ליתיב כח. סלע לשנה:

[נעיל יח:]

לקמן כה. ע״ש

[נעיל יח: וש״נ]

רבינו גרשום

היכי דלא הוי דמיה להקדיש הכי נמי דאינה קדושה כי הקדישה בשנת היובל: ורב אמר סוף סוף. אפי׳ לר׳ לבעלים לכהנים ׳ הוא דנפקא ודדין איכא למימר דהקדש היא ומ״מ אין נותנין דמים דכהנים משלחן גבוה קא זכו מ) ולכא למימר שמואל כר׳ שמעון סבריא ליה: מ״ם דרב. דאמר קדושה: [אמר קרא כי] אלא לשמואל מאי אחר היובל]: אחר אחר. כלומר דאם משנת היובל משמע משנה שאחר היובל ולא יובל עצמה ואם אחר היינו אחר אחר דהיינו שנה שלישית: [אמר לך רב הא מני. דקתני ובשנת היובל עצמה לא יקדיש: רבנן הוא. דלית לרב עד ועד בכלל וקא דרשי ואם משנת ולא שנת ממש: ואנא דאמרי כרבי. דאית ליה עד ועד בכלל כדאמר מיום הראשון עד יום השביעי ראשון וראשון כו׳: אי כר׳. פונדיון מאי עבידתיה. כלומר כיון דקא חשיב שנת המשים בכלל השבון

אין מקדישין פרק שביעי ערכין כה

באמצע יובל. כלומר הלי לחר לפי' לחר עשרים לו שלשים שנה קלי ומלי פחות ח) שנה דקלחר הכי קלחר הכא לגאול בלחמצע יובל וליכן סלע ופונדיון לשנים הכלים והיה עומד בינסן שהוא לחמצע שנה לא יחמר חלי סלע וחלי פונדיון לחי טוחן משנה זו חלא טוחן סלע ופונדיון שלם והייט דקלחר לין גולליין בפחות תורה אור

דאקדישה כפלגיה דלרבעים וחמני. לא דוקא נקט דלקדשיה דלא בהקדש חליא מילתא כי לא בגאולה: וליקדשו בלפי נפשייהו. מז) פירשתי בב"ב (דף קב.) וקדושין (דף סא.): (שייך לע"ב) ליעידה ולעבד עברי. ולא"ש לחמלי לא חשיב נמי יז) לגחלה ולין לומר דמשום דלא יודעינן כחלה חלא מטעם זה שהוא קודם לשדה לחוזה כדלחיתא בפרק יש טחלין (ב"ב דף קמ:) הא ליתא דלפילו יהא שייט בשאר דברים כמו עבד עברי ושדה לחוזה מכל מקום ליעילה הכן קודם לחה בקרא בהדיא ומיהיט ידעינקפיר כחלה לכן כרלה לפרש דלא נקט חלא דלא שייכא בחלא כלל לחכל כחלה שייכא בחלא מיהא היכא דליכא לא כן ולא בה (ולא חב"): כלוס

באמצע יובל דכל כמה דלא מליא ליה שנה לא מגרע ליה מאי קמ"ל דאין מחשבין חדשים עם ההקדש הא בהדיא קתני אין מחשבין חדשים עם ההקדש מה טעם קאמר מה טעם לא גואלין לאחר יובל פחות משנה משום דאין מחשבין חדשים עם ההקדש: ת) אין מחשבין חדשים וכו': ת"ר מנין שאין מחשבין חדשים עם ההקדש ת"ל °וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות שנים אתה מחשב ואי אתה מחשב חדשים מניין *שאם כ) אתה רוצה לעשות חדשים לשנה עושה היכי דמי כגון דאקדישה בפלגא דארבעין וחמני ת"ל וחשב לו הכהן מ"מ: מתני' *המקדיש שדהו *בשעת היובל נותן בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף היו שם נקעים עמוקים עשרה טפחים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה *הקדישה שתים ושלש שנים לפני היובל נותן ג) *סלע ופונדיון לשנה ואם אמר °הריני נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא ז) נותן את כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל האדם מה בין בעלים לכל אדם 'אלא ח) שבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: גמ' תנא 'כור זרע ולא כור תבואה מפולת יד ולא מפולת שוורים תני לוי °לא מעבה ולא מידק אלא בינוני: היו שם נקעים עמוקים כו': ט) *וליקדשו באנפי נפשייהו וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא הוו קדשי והתניא שדה מה ת"ל לפי שנאמר °זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף אין לי אלא שהקדיש כענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך סאה ותרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מ"מ אמר מר עוקבא בר חמא הבא בנקעים מלאים מים דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים ש"מ ז) אי הכי פחות מכאן נמי הנהו נגאני דארעא מיקרו שידרי דארעא מיקרו: הקדישה שתים ושלש וכו': ת"ר °ונגרע מערכך אף מן ההקדש שאם אכלה הקדש שנה או שתים אי נמי לא אכלה אלא שהיתה לפניו נותן סלע ופונדיון לשנה: ואם אמר הריני נותן כו': ת"ר מנין שאם אמרו בעלים הרינו נותנין דבר שנה בשנה שאין שומעין להם ת"ל °וחשב לו הכהן את הכסף עד שיהא כסף כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל אדם מה בין בעלים לכל אדם שהבעלים נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: מתני' הקדישה °וגאלה אינה יוצאה מידו ביובל גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל גאלה אחר או אחד מהקרובים וגאלה מידו יוצאה לכהנים ביובל גאלה אחד 'מן הכהנים והרי היא תחת ידו לא יאמר הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי הרי היא שלי אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים: גמ'

מחשבים אבל אין מחשבין חדשים עם ההקדש: (ברפוסים הוא בדף כד ע"א אבל אין שם מקומו) אין מחשבין חדשים אין מחשבין חדשי השנה שעברו בשעת פדיון לגרע כנגדן מן הפדיון אבל הקדש מחשב חדשים העתידין לבא משנת הפדיון כאילו הן שנה תמימה אע"פ שכבר עברו כמה חדשי השנה ויתן פדיון שנה תמימה ואי לא תני אלא רישא מצינו לפרושי אין מחשבין חדשים להקדש שיגרע מן הפדיון כנגד חדשים שעברו ויתן פדיון חדשים הבאים לפי שאין מחשבים אם עברו חצי חדשי השנה כשבא לפדותה אם יש לחשב חדשים. (בכאן נמצא חסר. לשון רב"א): חדשים הבאים כאילו הן שנה. וא"ת למאי דקאמר במגילה מאי טעם קאמר מה טעם לא גואלין

[במשנה פי' בענין לחר וע' מיימוני מלכין פ"ד הל' מוכסנות וכל"מ שם]

ל"ק

ג"כ קב: קדושין סא.

[נעיל כה: ע"ש]

[ל"מ קו.]

רבינו גרשום

לא) [מאי אחר יובל באמצע יובל כלומר בכל שנים שלאחר יובל]: דכמה דלא מליא ליה שנה לא מגרעא ליה. כלומר שאם היתה ביד הקדש ה' שנים ומחצה ובא לגאולה לא יאמר אחתו ה' שנים ומחצה שהיתה ביד הקדש איגרע כנגדו ו' שקלים ושש פונדיונין ואחשוב אותה חצי שנה כאילו היתה שלימה אלא יחשבנה עם השנים הנותרות עד היובל ליתן סלע ופונדיון לשנה לחקדש בשבילה: מאי קמ"ל דאין מחשבין חדשים עם ההקדש. כלומר דאם הקדישה ובחצי שנה גאלה לא יגרע כנגדו להקדש חצי סלע וחצי פונדיון: הא בהדיא קתני. לה דאין מחשבין כלל: אמר לך רב אין חדא מילתא היא ומה טעם קאמר הילכך מיהא ליכא למידק למעוטי שנת היובל עצמה: אין מחשבין חדשים להקדש. שלא יחשוב עם ההקדש בחצי שנה או בח' חדשים כמו שהקדישה בסוף שנה לפחות כנגדם (למקדש) [להקד'] סלע ופונדיון או כנגד החדשים שעברו בדקתני בברייתא. שנים שלימות שלא היתה (ברשותו) [ברשות הקדש] אתה מחשב לפחות כנגדן סלע ופונדיון ולא כנגד חדשים אבל הקדש מחשב חדשים שנה כדמפרש בגמרא כגון דאקדישה בפלגא דארבעין וחמני דסד"א האי דאמרינן דאין מקדישין לגאול בגירוע פרות שני' לפי היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ"ח אבל כי אקדשה בחצי מ"ח ליכא דלירוי כמי שהקדישה בתחילת מ"ח דהוו ב' שנים לפני היובל ולגאל בגירוע קמ"ל דעבדינן הני חדשים שנה כאילו הקדישה בסוף מ"ח משום דיוהא דהקדש דאינו גואל בגירוע אלא נותן ג' שקל להקדש והיינו אבל הקדש מחשב חדשים שנה וכן אם עמדה ברשות הקדש עשר שנים ומחצה לא יחשוב המקדיש אלא עשר שנים ואותה חצי שנה יחשבנה בשנה שלימה עם השנים הנותרות ויתן בעד אותה חצי שנה נמי סלע ופונדיון כשנה שלימה עם השנים הנותרות עד היובל: ת"ל וחשב לו הכהן מ"מ. שיחשוב (מ"מ כדי) שיהא ריוח להקדש: בשעת היובל. בזמן שהיובל נוהג: נותן. לאלתר לאחר היובל כשהוא גואלה מיד [להקדש] נותן: (בורע) חומר שעורים ג' שקל: כור זרע ולא כור תבואה. כלומר בשהוא מורד כמה כור יש בו מורד במקום שראוי לזרוע בו כור דהיינו יותר ממקום שיכול ליגדל בו כור תבואה לפי שנרגיר זרע יעשה שבולת תבואה והיינו ריוח של מקדיש דאי אויל בתר כור תבואה היה נותן הרבה שקלים אלא בתר כור זרע אויל: כור זרע. זרוע בפפולת יד ולא זרוע בפפולת שוורים [דהכי הוו זרעי בפפולת שוורים] ואינו מתרגם אותו אלא נקב וכך היו זורעין בשוורים ועכשיו אין מזרעין בפפולת יד מפורר יותר הזרע ותופש בית כור זרע בפפולת יד מקום מרובה בשדה יותר מבפפולת שוורים לפי שאינו זורע בשה אלא פעמים נופל הרבה ביחד מן הנקב ופעמים נופל מן הזרע מועט: תני לוי. מפולת יד שאמרו: לא מעובה. שמפילין הרבה ביחד והיינו פסידא דמקדיש שירבו הכורים: ולא מידק. שמפזר יותר מראי שזה הפסד של הקדש שמטעם בכורים אלא בינונים: אין נמדדין עמה. מפני שהן רשות לעצמן: שדה מה ת"ל. לכתוב ואם מאחוזתו יקדיש: בענין הזה. בשיעור הזה זרע חומר שעורים בחמשים: מנין. אם הקדיש שדה לתך וחצי לתך שצריך לפרות: ת"ל שדה מ"מ. דקדישה: דומיא דסלעים. דלאו בני זריעה [ניכר]: אי הכי. כיון דאוקימתא דסלעים מים פחות מיכן נמי אגאי נמדדין עמה: משום דנגאני ארעא מיקרי. מפלים של שדה שמשימין בהן מים כדי להשקותה ונשתכרן בשדה וכן נמי סלעים פחותין מי' [שפנר"ש בלע"ז] שדרי דארעא מיקרו. שכך נמצאין הרבה בשדות ונשתכרן בשדה: ונגרע מערכך אף מן ההקדש. כלומר שכשם [שאם הקדישה עשר שנים לאחר היובל וגאלה לסוף עשרים שמנכך לו] אותן שנים שהיתה ברשות בעלים שאינו נותן מהם סלע ופונדיון כך אם אכלה הקדש שנה או שתים [אי'] מנכה לו סלע ופונדיון לכל אותן שנים שהיתה ברשות הקדש ואינו נותן סלע ופונדיון אלא מן השנים שלא הקדישן בסוף: ת"ל [שנאמר וחשב לו הכהן את הכסף כמה מגיע לו ליתן עד היובל ויתנו ביחד]: אחד הבעלים ואחד כל אדם. רשאין לפרות זרע חומר שעורים בג' שקל: אלא שהבעלים. מוסיפין על ג' שקל חומש שנא' ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף המישית כסף: גאלה בנו. במקומו: יוצא לאביו ביובל. ואינה יוצאה לכהנים ט) (ואינו בא להחזיר עצמו): גאלה אחר או אחד מן הקרובים. וחזר: זה המקדיש וגאלה מידו (אינה) יוצאה מידו ביובל: לא גאלה המקדיש

שיטה מקובצת

ח) מתני' אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים

ט) ב מיי' סס הל"כ:

ח א מיי' פ"ד מהל' ערכין הל"מ:

ט ב מיי' סס הל"כ:

י ג מיי' סס הל"ב:

יא ד מ מיי' סס הל"ו:

יב ו מיי' סס הל"ח:

יג ז ח מיי' סס הל"ב:

יד ם מיי' סס הל"ב:

טו י מיי' סס הל' כג:

ע"ש

[מ' תוס' כ"ב קב: ד"ה המקדיש וכו' דכולה פסדיס נרסי' ככל בפמ' סוגל וכסי' ליתא ג"כ בתוס'ספא דסכת בפ"ד:]

ט) תוס' ל"ל וכו' כמו שגאלה הוא בעצמו.

לאחר היובל פחות משנה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש א"כ בלא סיפא דאבל הקדש מחשבין חדשים ידעינן מתניתין שהקדש מחשב חדשים הבאים כאילו הן שנה נותן סלע ופונדיון דהכי משמע ולא גואלין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כמה דלא מליא שנה לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים והתם איצטריך למיתני סיפא משום דלא הוי התם ולא גואלין וכו' וכמו שראו הלשון כתוב בת"כ כתבו במשנה אע"ג דלא איצטריך לסיפא בתתני'. תוס' הרא"ש ל"ל: ב) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ג) נותן סלע ופונדיון לשנה ואע"פ כשתחשוב סלע ופונדיון למ"מ שנים המצא חמשים סלעים ופונדיון דסלע הוא מ"ח פונדיון הא אמרי' בבכורות פונדיון זה מה פ' כולן קלבן (לפי פי') [פי' לפי] כשהחלק הסלע הייתר על סלעים לפ"מ שנים לא יתחלק יפה אם לא שתוסיף עליו פונדיון אבל אין לפרש שהפונדיון הוא להכריע דהא אמרי' בנמרא המקדיש כל' נותן חמשים ולא קא"ר חמשים ופונדיון ואינה ראיה כלל דהראיל ואתרא פונדיון אינו אלא להכריע לא חש למנותה לעולם אימא לך דאפילו פרה בתחילת היובל נותן חמשים ופונדיון דתניא בת"כ ואם משנת היובל וגו' ונאמר כערכך יקום. נותן מ"מ סלעים (וס"ן) פונדיון והלא סלע זה אינו אלא מ"ח פונדיון פונדיון מה פ' כולן קלבן לפורסום אלמא אפילו בשנה ראשונה נותן הפונדיון הייתר. תוס' הרא"ש ל"ל: ד) נותן. עיין בהרמב"ם דף ל' בפי' משנה אל מכרה לראשון במנה: ה) שהבעלים נותנין: ו) וליקדשו באפי נפשייהו תימה היכי ס"ד שלא יהו קדושים [דלא יהא] אלא בור ושובך הא תנן בפרק המוכר את הבית המקדיש את השדה הקדיש כולן בור ושובך וי"ל דהכי פריך וליקדשו באפי נפשייהו לפרוהן כדין שדה אחוזה לפי חשבון בית זרע דעמר שעורים בחמשים שקל כסף כי הוה ס"ד דה"ק אין נמדד עמהן להיות נפדין כפי שדה אחוזה אלא נפדין בשוויין וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא קדישי לפרות לפי חשבון זה [ותתניא כו']. תוס' הרא"ש ל"ל: ז) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ח) פחות משנה דקאמר: ט) עי' בהשמטות בסוף המסכת: י) בית כור בחמשים תיבת חומר נמחק: יא) בעי למיחב חמשים אלא: יב) ע"פ כל המחדישה: יג) במפולת שוורים תיבת זרע נמחק: יד) שנשה שעברה מיובל: טו) היכי דאי הוה פריק: טז) נפשייהו מה שפי' רש"י בקדישין בפרק האומר ורשב"ם בפ' המוכר את הבית לא נהירא שהרי אפי' שדה אחוז יכול לגאול לחצאין כדמסיק בפ"ק דקדישין דלמה וגואל ולגואל לחצאין פירשתי בב"ב: יז) לנחלה שהרי הבן הוא קודם לנחלה ואין:

כלום יש יבום אלא במקום שאין בן . פי' ועדיף טפי בן מאחר דהאי מילתא אבל אין לפרש כדמסמע לפוס ריהטא דשויס הס בדבר הזה והוה ליה בן עדיף ביעודה ומעבד עברי דלא משמע ליעודה כה ליעדה לו מיעדה ואין צריך לקדשה בכסף אחר אלא תורה אור באותו כסף שנתן בה אביו כשקנאה

גמ' ת"ר °אם לא יגאל את השדה בעלים כו' היא מקודשת לו כדמפרש בפ"ק דקדושין (דף יט:) : **ולעבד עברי** . דעובד את הבן אם מת אדוניו בתוך ו' שנים ואינו עובד את האח אם מת אדוניו בלא בן ואחיו יורשו אין זה שובדו כדאמרינן בפ"ק לקדושין (דף יז:) ה"ל מוקמינן בן במקום אב לשדה אחוזה דכי היכי דאינה יוצאה מיד אביו להתחלק לכהנים אם (ב) גאלו יא) בנו לא תצא לכהנים ביובל: **ותיפוק ליה דהכא תרתי כו'** . ול"ל לתרוצי כלום יש יבום כו' : **משום** . דהא דבן קם תחת אביו לעבד עברי לא נפקא לן מקרא אלא מהאי פירכא דכלום יש יבום וכו' דאמרי' בקדושין (דף יז:) מה ראית לרבות את הבן לעבד עברי ולהוציא את האח אני אומר אם אין בן קם תחת אביו ליעודה ולעבד עברי מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום ומשני כלום יש יבום אלא במקום שאין בן ואי לא האי פירכא דכלום יש יבום כו' לא נפקא ליה לעבד עברי והוה ליה הכא חדא וכאן חדא : **מסו שמעמיד כו'** . אם גאלה בתו לשדה אחוזה מיד גזבר מהו שיצא לאביה ביובל ולא לכהנים : **כל שהוא אחר במקום בן** . דהיכא דיש בן משוב זה כאחר אינו מעמיד : **אמר** . שהקדישה שדה מלוג מי יפדנה מיד הקדש אלא אם היא לכהנים ביובל אם היא אינה יוצאה לפדותה : **שכן יורשה** . דהוה ירית לה אפי' יש לה בן בעולה יורשה ולא בן כדכתיב וירש אותה מלמד שהבעל יורש את אשתו (נ"ב דף קיח:) : **אי"ד בן מוקים לה** . דהא היכא (ג) דאין בעל ובנה יורשה טוטל בנכסיה הראויים ליפול לאחר מיתה כבמתוקן לה לפני מיתה אבל בעל היורש את אשתו אינו טוטל בראוי כבמתוקן כדאמרינן בפרק יש נוחלין (נ"ב דף קיג.) : **הקדישה פחות משני שנים לפני היובל** . ובא אחר וגאלה ולא בגירוש אלא אחר חמשים שלימין מהו שתצא לכהנים ביובל כשאר שדה אחוזה : **מאי דעתיך** . דתיבני למימר דלא נפקא לן לשדה היובלה לכהנים . שראוי לתת לכהנים ביובל שהקדישה בעלים ולא גאלה: **וגאלה אחר מן הכהנים** . מיד גזבר : **בשל אחרים אני זוכה** . יב) אם גאלה ישראל היתה יוצאה מידו ואני זוכה בה עם שאר אחיי : **ת"ל לכהן תהיה אחוזתו** . ואיכא למידרש הכי אחוזתו של כהן שיכה מאביו תהא שלו אבל זו אינה שלו : **מתני'** כהנים נכנסין לתוכה כו' .

גמ' °ואם מכר את השדה גיזבר °לאיש אחר לאחר ולא לבן אתה אומר לאחר ולא לבן או אינו אלא לאחר ולא לאח כשהוא אומר [א] איש הרי אח אמר הא מה אני מקיים אחר [ב] ולא לבן *ומה ראית לרבות את הבן ולהוציא את האח מרבה אני הבן שכן קם תחת אביו "ליעודה ולעבד עברי אדרבה מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא יש בן אין יבום ותיפוק ליה דהכא תרתי והכא חדא משום דעבד עברי מהאי פירכא נמי הוא דנפקא ליה כלום יש יבום אלא במקום שאין בן בעי רבה בר אבוה בת מהו שתעמיד שדה לאביה [ג] כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי פטרי מוקמה או דילמא כיון דלענין נחלה בת במקום בן כי אחר דמיא לא מוקמה ת"ש דתנא דבי ר' ישמעאל כל שהוא אחר במקום בן °והא נמי במקום בן כי אחר דמיא בעי ר' זירא אשה מי מעמיד לה שדה בעל מוקים לה [ד] שכן יורשה א"ד בן מוקים לה שכן נוטל בראוי כבמוחזק °תיקו בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל מהו שתצא לכהנים א"ל מאי דעתיך °ונגרע מערכך והיה השדה בצאתו ביובל דבת גירעון אין דלאו בת גירעון לא אדרבה אם לא יגאל [ד] השדה והיה השדה בצאתו ביובל והאי נמי בת גאולה היא : גאלה אחד מן הכהנים כו' : *תנו רבנן °לכהן תהיה אחוזתו מה ת"ל מנין לשדה שיוצא לכהנים ביובל וגאלה אחד מן הכהנים מנין שלא יאמר הואיל ויוצאה לכהן [ה] הרי תחת ידי ותהא שלי [ו] ודין הוא בשל אחרים אני זוכה בשל עצמי לא כ"ש ת"ל אחוזתו אחוזה שלוואין זה שלו הא כיצד יוצא מתחת ידו ומתחלקת לאחיו הכהנים : **מתני'** *הגיע יובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין את דמיה דברי ר' יהודה ר"ש אומר נכנסין ולא נותנין ר"א אומר לא נכנסין ולא נותנין אלא נקראת שדה רטושין עד היובל השני הגיע היובל השני ולא נגאלה נקראת [ז] רטושי רטושין עד היובל השלישי לעולם אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר : **גמ'** מ"ט דרבי יהודה [ח] גמר קודש קודש ממקדיש בית מה להלן בדמים אף כאן בדמים ור"ש גמר קודש קודש מכבשי עצרת מה להלן בחנם אף כאן בחנם ורבי [ט] [יהודה] נמי גיליף מכבשי עצרת דנין קדשי בדק הבית מקדשי

כלום יש יבום אלא במקום שאין בן . פי' ועדיף טפי בן מאחר דהאי מילתא אבל אין לפרש כדמסמע לפוס ריהטא דשויס הס בדבר הזה והוה ליה בן עדיף ביעודה ומעבד עברי דלא משמע ליעודה כה ליעדה לו מיעדה ואין צריך לקדשה בכסף אחר אלא תורה אור באותו כסף שנתן בה אביו כשקנאה

אחוזתו שלו ואין זו שלו . וא"ת ל"ל לאחוזתו בלא קרא טבל לסתור הק"ו דלאיתה בכסף מכילתין גבי שדה תרמין יד) דדייק ק"ו כה"ג דהכא ומסיק מי דמי התם קא זכי בעצמא הכא שקיל ליה ה"ל הוה מלי למסתר ק"ו מו) וי"ל דלו לאו לאחוזתו ה"א מג"ם דכהן כהן מגזל הגר דאיכה יוצאה מתחת ידו וכן משמע הסוגיא התם פרק הגוזל קמא (נ"ק דף קט: ושם) דת"ר הרי שהיה כהן גוזל הגר ממון שלא יאמר הואיל ויוצא לכהנים והרי הוא תחת ידי תהא שלי ודין הוא אם בשל אחרים זוכה בשל עצמו לא כ"ש מז) [וכו'] והכתיב אים לת קדשיו לו יהיה פירוש דמיניה לפיגן (שם) דכהן מקריב קרבנותיו בכל עת ובכל שעה שירלה ואפי' במסמר שאינו שלו וא"כ דין הוא שיקריב אמנו שהוא חייב על גזל הגר ויאסר גם הקרן בידו יז) [ומשני] דילפינן כהן כהן מבדה אחוזה דיוצא מתחת ידו ומתחלקת לכל [אחיו] הכהנים והתם מכלן ומייתי סוגיא דהכא אלמא לי לא לכתיב אחוזתו ה"א בגזל הגר דאינו יוצא מתחת ידו משום דכתיב ואיש את קדשיו לו יהיה ופליגין נמי שדה יח) שהיא אחוזה דאינה יוצאה מיד כהן מש"ה אינו צריך אחוזתו שלו ואין זו שלו ופליגין גזל הגר מיניה מג"ם דכהן כהן : **מזה** להלן בדמים אף כאן בדמים . וא"ת מנלן דיש להן לכהנים עליה טפי מאחר דלמא דומיא דמקדים בית דיוצא בדמים לכל מי שירלה וכהן ויש"ראל שוין בו ה"ל הוה לן למימר בזה וי"ל דמשמע ליה פשטיה דקרא הכי ואם לא יגאל את השדה פי' הכהנים אלא עומד ביד הגזבר עד יובל ואם מכר השדה לאיש אחר שגאלו אחר בשני דרכים אלו *) לא יגאל עוד הכהנים מיד הקדש אלא והיה בצאתו ביובל קדש לה' לכהנים יהיה אלמא משמע מתוך הפסוקים שיוצא ליד כהנים ואתיא ג"ש לר' יהודה לאסיעוניו שיוצא בדמים ולא בחנם היכא דלא גאלה אחר :

ורבי שמעון מ"ט . תימה שהרי בתחילה שואל הספר מ"ט דר' יהודה אלמא טעמא דר"ש

*) גי' רש"ק לא יגאל עוד ליד הכהנים אלא והיה כו'

כהנים של משמר היובל נכנסין לתוכה יג) כו' והיא חלוטה בידם : שדה רטושין . עזובה עד שיגאלנה אחר וכשיגיע יובל תצא מידו לכהנים : **גמ'** ממקדים בית כתיב כי יקדיש את ביתו קדש ובשדה אחוזתו כתיב (ויקרא כז) בגאלתו ביובל קודש וגו' מה בית לא תצא לעולם מיד הקדש בלא דמים כדכתיב התם והעריכו הכהן וגו' ובית לא נפקא לכהנים לעולם אלא שדה אחוזה לתורה דגזירת מלך היא אף שדה אחוזה לא תצא מיד הקדש בלא דמים הילכך כי פריק לה אחר הרי דמיה לבדק הבית הקדש וכי מטי יובל נפקא בחנם לכהנים ואי לא גאלה יהבי כהנים דמי תמשיס שקל ושקלי לה : בכבשי עצרת כתיב (ויקרא כג) קודש יהיו לה' לכהן (ד) כבשי עצרת ושדה אחוזה מכ"ד מתנות כהונה ניהנו (במדבר יח) אבל בית לא הויא לעולם לכהנים ואפי' גאלה אחר מיד הקדש מאי

בן והוה ליה כחדא וחדא : בת מהו שתעמוד . כלומר אם גאלה בתו מהו שתעמוד שדה לאביה שתחזור לו ביובל) : כיון דבת במקום בן כי אחר דמיא . הכי נמי דכי הויא שלא במקום בן נמי לא מוקמה [שדה] לאביה : (אשה שהקדישה שדה מכר לה [הגזבר] וגאלה בעלה מי יעמוד לה בעלה שדה שתהא שלה ביובל מי חשבינן כאילו היא עצמה נאלתו) : [אשה שהקדישה שדה מלוג שלה וגאלה בעלה מי מעמיד לה בעלה שדה שתהא שלה ביובל מי חשבינן כאילו היא עצמה נאלתו] : שכן הבן נוטל בראוי כבמוחזק כדמפרש ביש נוחלין ויפה כח הבן מכח האב : [דלאו בת גירעון לא יוצא לכהנים דפחות שב' שנים אינו מגרע אלא נותן ג' שקל] : והא נמי בת גאולה היא . [ואם לא גאלה] תצא לכהנים : אחוזתו מה ת"ל . [ליכתוב] לכהן תהיה : לשדה

יוצא לכהנים . שלא גאלוה בעלים ולא בנו אלא כהן או אחר שהיא יוצאה לכהנים ביובל מנין שלא יאמר כו' : ואין זו שלו . לבדו הא כיצד כו' : הכהנים נכנסין לתוכה . דכתיב לכהן תהיה : ונותנין את דמיה . לתקדש דכתיב קדש לה' : אלא נקראת שדה רטושין . שדה מונחת שאין רשות לאדם בה כדכתיב תשמשנה ונמשכה ותתרטנין ותרטשנה [עד יובל שני] : רטושי רטושין . שלא יגע אדם בה עד יובל ג' שלשלתן אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר מיד הגזבר כדכתיב ואם סגר את השדה . לאיש לאיש אחר לא יגאל עוד לבעלים אלא והיה השדה בצאתו ביובל : מ"ט דר' יהודה . דקאמר הכא ונותן את דמיה : [כתיב הכא קדש לה' כשדה החרם וכתיב ואיש כי יקדיש את ביתו קדש] מה להלן [בבית] בדמים דכתיב ויסף חמישית כסף [אף כאן בדמים : מכבשי עצרת . דכתיב בהן קדש יהיה לה' לכהן בדמים] : דנין בית ובין דמי שדה אחוזתו הוו קדשי בדק הבית : שדה אחוזתו וכבשי עצרת הוו מתנה לכהנים דבתרוייהו כתיב לכהן יהיה ולא במקדיש בית : ר'

ח) נראה דל"ל משום דשבד עברי מטו"ס לא פריך דהכא תרתי והכא יבום לעדיה משום דעבד עברי וכו' .

שיטה מקובצת

ח) אומר לאיש הרי : ב) אחר לאחר ולא לבן : ג) כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי ניהו מוקמה. וא"ת כיון דבעי למימר דבת מוקמה משום דפטרה אח מייבום כו' א"כ אמאי לא קאמר נמי מעמא דבן קודם לאח משום דפטר מייבום וי"ל דא"ן טעם זה מספ"ק מעיקרא לרבות בן משום דפטר מן הייבום אדרבה היה לנו לרבות אח שכן קם תחת אחיו לייבום אבל בתר דרבינן בן מטעם שכן קם תחת אביו ליעודה ולעבד עברי מעתה יש לנו לרבות בת לבן מטעם דפטרי מן הייבום . הרא"ש ז"ל : ד) יגאל את השדה : ה) לכהן והרי היא תחת : ו) ודין הוא בשל אחרים וכו' . ובת"כ אמרי' השדה בצאתו מלמד ששדה לשון זכר תחימה מאי נפקא מינה ופי' הר"ר יום טוב מיואני דבשעת הקדש צריך לפרש לשון זכר וליתא דבכתובות אמר לכשאפדנה תיקדוש דפרי' דנ"מ הכא דאי שדה לשון נקבה הוי אמינא דתחיה אשדה קאי וה"ק והיה השדה אם גאלה הכהן מגזבר תהיה לו כאחוזתו ולא תצא מתחת ידו אבל השתא דשדה לשון זכר א"כ ע"כ תהיה לא אשדה קאי אלא אאחוזתו קאי כדדרי' הכא דאי אחוזתו תהיה שלו ולא שדה זו שלו . הר"ר זל בגלין . ותקשה הר"ר יהודה מקרבל ואפילו אי הוה שדה לשון נקבה (אמאי איצטריך קרא) [נימא דאתא] לא ש מו ע ינן דהשדה ישאר לכהנים [דאל"כ אמאי איצטריך קרא] מקו"ח שמעינן ליה ודין הוא בשל אחרים אני זוכה כו' וי"ל דמילתא דאתי'א בקו"ח מרה וכתב ליה קרא או שמא איצטריך לשון דרשא ואע"ג דמקרא ריקם שורה עפרון מסקינן נמי שדה לשון זכר פ"ם הוי אמינא דדוה אנדרגינוס כמו כמה (תיבות) [שמות] אבל השתא דבהאי קרא נו"ה כתיב לשון זכר ע"כ תהיה אאחוזתו קאי. מהר"י ז"ל הכל הוא חוס' : ז) נקראת שדה רטושי : ח) גמר קדש קדש וכו' גלינן תימה אמאי לא גמר משדה החרם דאיתקש ליה שהוא לכהנים בחנם ולקמן דקאמר בשדה חרם דבא ללמד ונמצא למד נימא שבא ללמד לשדה אחוזתו שתהא לכהנים בחנם וי"ל לפי שנתקבלה נ"ש דקדש קדש הצריך ר"ש גם ללמד נ"ש דרבי יהודה וא"ת אמאי לא יליף מחמאת ואשם שהם סתנה לכהן וי"ל משום דבשדה אחוזתו כתיב לכהן או ממקדיש בית דכתיב ביה לכהן. הרא"ש ז"ל : ט) ורבי יהודה נמי : י) העבריה. ורצה בנו לידה: יא) נאלו ה'נ אם נאלה בנו: יב) וזוכה אלמלא נאלה תיבת אם ל"ש : יג) תיבת דוחה : יד) הרמון דדחה ק"ו : טו) ק"ו הכא ת"ל : טז) כ"ש ודריך והכתיב : יז) בידו ודחי משום דילפי' : יח) שדה אחוזתו דהכא מתתם דאינה יוצאה תיבת שהיא נמתק : רבי

הגהות הב"ח

(א) גמ' כעל מוקים לה דהוא ירית לה לו דילמא: (ב) רש"י ד"ה ולעבד עברי וכו' גאלה בנו ג"כ לא תצא : (ג) ד"ה לו דילמא בן וכו' כיצא דיוכסה בנה טוטל בנכסים כמלויים כן צריך לחיות ותיפוק דלין בעל ובנה ממתק : (ד) ד"ה בכבשי וכו' לכהן הס"ד ואח"כ מ"ם מתנה לכהנים בכבשי עצרת :

רבינו גרשום

וגאלה אחד מן הכהנים . והרי היא תחת ידו ביובל . לא יאמר כו' : ואם מכר את השדה גזבר לאיש אחר לא יגאל עוד . לבעלים אלא תיוצר לכהנים ביובל : לאחר ולא לבן . שאם מכרה גיזבר לבן המקדיש חוזרת לאביו ביובל : כשהוא אומר איש . סתם משמע אחיו דלא יגאל עוד : מה ת"ל לאחר . לאחר לא יגאל ולא לבן: [ליעודה.דכתיב אם לבנו יעודנה : ח) ולעבד עברי . והכא יבום להוריה משום הכי לא פריך הא והכא תרתי משום דעבד עברי מהאי פירכא כלום יש כו' הוא דנפקא הוא דאיתרבי דהכי מסרינן בפסכת קדושין דעבד עברי עובד את הבן ולא את האח אתה אומר את הבן או אינו אלא האח ולא את הבן מרבה אני את הבן שקם תחת אביו ליעודה ולשדה אחוזה אדרבה מרבה אני את האח שקם תחת (אביו) [אחיו] ליבום . ופרסינן אהתיא אדרבה ואמרינן כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא יש בן אין יבום ומהתם איתיבה עבד עברי דהבן קם תחת אביו לעבד עברי דלא אשכחן ליה קרא אלא ליעודה גרידה אשכחן קרא שקם תחתיו הילכך ליכא לאוקמי ותיפוק לי דהתם תרתי דלא אשכחן לתרוייהו מקרא אלא האי פרסינן כלום יש יבום במקום

ח) נראה דל"ל משום דשבד עברי מטו"ס לא פריך דהכא תרתי והכא יבום לעדיה משום דעבד עברי וכו' .

מאי טעמא דרבי אליעזר אמר רבה אמר קרא ואם נא יגאלנה פדה נגאלתו ביובל והיה הפדה נגאלתו ביובל להכהנים: מכיון דמיפקא מפסקא קרלי · הא לא כתיבי הכי אלא הכי כתיבי לא יגאל עוד והיה הפדה בגאלתו להכהנים דמשמע דמשהגיע יובל לא יגאל עוד ותיפוק להכהנים אפי' לא מכרה נזכר: יכול לא הפה נגאלה לבעלים אפי' לאיתה לפניו כשדה מקנה · כשאר אים אחר הגואלה מיד הקדש שיגאלה מידו להכהנים ביובל: לכמות שהיתה · להיות שדה אחוזה שלא תצא מידו ביובל אינה נגאלת לו: לכהנים נפקא · לרבי יהודה בדמים ור"ש בחנם וסוף סוף בעלים לא יגאלנה שוב לגמרי: מ) רבי אליעזר היא · דאמר י) שני ממי בת גאולה היא לו לאו מיפרקא ביובל ראשון · וטעמא דרבי אליעזר מהכא · מדאיצטריך הא עוד לאשמועינן דנגאלת היא לו להיות לפניו כשדה מקנה מיתוקמא הא קרא אלא ביובל שני ס"מ ביובל שני עומדת היא ליגאל: שיצאה לכהנים · שהקדיש אדם שדה אחוזה וגאלה אחר וילקחה מידו לכהנים והקדישה (ג) יא) ביובל שני ואחו בעלים למיפרקה מיד גזבר: סד"א לא מיפרוק כלל · הואיל ולא גאלה בהקדש ראשון כשהקדישה הוא": ת"ל עוד · שהרא לפניו כשדה מקנה וכשיגיע יובל תצא מידו ותתחלק לכהנים: והתניא · בברייתא דדרבי הכי: בשנת היובל ישוב השדה · במקדיש שדה מקנה כתיב וגאלה יב) לזה: ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ · דהייטו בעלים ראשונים שמכרה לאותו שהקדישה יג): יכול תחזור לבעלים הראשונים · לאותו שהקדישה הקדש ראשון שהרי לו אחוזת הארץ: ת"ל לאשר קנהו מאתו · והרי לא נקנים מאתו אלא ע"י הקדש ילמה מידו אלא לכהן חוזרת שממנו קנאה לוקח זה שהקדישה והייטו נמי דלעיל דמאחר שהקדישה ראשון שהיתה לו אחוזה וגאלה אחר וילקח לכהנים הו לא הדרא ליה לי לא פריק ליה: ואילטריך למכתב לאשר קנהו · לאשמועינן דאתמרן דהיכא דהקדיש שדה אחוזה ולא גאלה וגאלה אחר וילקח לכהנים הו לא הדרא ליה לי לא פריק ליה: לעיל נמי בהכי דהקדישה וגאלה אחר וילקח לכהנים והקדישה כהן הו לא מי פריק לה ראשון לחזות לפניו כשדה אחוזה הוא ילקח מהקדש ראשון לכהנים: דסא לא הדרא כלל · היכא דהקדישה כהן לא הדרא לשום אדם לעולם שהרי שדה אחוזה הוא לגבי כהן דכתיב לכהן תהיה אחוזתו וכי מקדיש לה כהן דין שדה אחוזה אית לה ולכשיגאלנה אחר מיד הקדש תצא ביובל ותתחלק לכל הכהנים אבל לכהן המקדישה לא תחזור אלא כחלק שאר אחיו והלכך נמי לא הדרא לבעלים קמאי לחזות לפניו כשדה אחוזה: אבל · מכר כהן והקדישה לוקח דהשתא שדה מקנה הוא וכי פריק לה אינש מיד הקדש ומטי יוצל לא נפקא לכהנים אלא הדרא אימא קמא שהקדישה תחלה שהרי לו אחוזת הארץ קמ"ל לאשר קנהו מאתו דהייטו לכהן שלקחה מקדיש האחרון ממנו: מיקום בידייסו · לעולם כשדה אחוזה ולא תיפוק ביובל לכהנים *) כשדה מקנה כשאר אדם שהוא אחוזה מיד הקדש דהויא שדה מקנה לגביה ונפקא מינה לכהנים ביובל: מאי הוי עלה · טעמא דרבי אליעזר מהיכא: בגאלתו · משמע כשתגאל מיד הגואל אותה כדין שדה הקנויה קרקע שוגאלה ביובל ההוא קאמר דהיטו לכהנים אבל ביגאלתו מיד הקדש לא משמע דאחרינא לא אשמעינן קרא יד) הקדש יהא יוצא ביובל (מכח בדק הבית): איבעיא

*) לכהנים פס"ד ס"ק

מסתבר טפי בגלא ג"ם ואח"כ שואל מה טעם דר' שמעון אומר דרבי יהודה מסתבר טפי וי"ל דאסכמן נמי כי האי גוונא בבא קמא (דף יז:) גבי הכוהן עשרה בני אדם בעשר מקלות דאמר משמע *כי יכה כל נפש עד שיכה כל נפש ואמר משמע כל דהו נפש וכ"ל דאפי' מה דפירשתי ניחא דפשטיה דקרא משמע שיצא להכהנים סו) ולא איצטריך גזירה שוה *לומר דיוצא בדמים ואמר איצטריך גזירה שוה דיוצא בחנם: מאי טעמא דרבי אליעזר · וא"ת והא פשטיה דקרא כרבי אליעזר משמע ואם לא יגאל שדה הבעלים ואם מכר לאחר אלא שמכרו הגזבר לאיש אחר והיה בגאלתו ביובל להכהנים אמאי אינו יוצא להכהנים כ"ל בגמכר לאחר אבל לא גאלו אחר ועדיין ביד הגזבר אז אינו יוצא להכהנים אמאי פשטיה דקרא כרבי אליעזר משמע ולפי מה שפירשתי דואם לא יגאל ואם מכר שני דרכים הם בזה ניחא דמשמע דבשני אלו יוצא להכהנים:

איליבא ביובל ראשון אמאי אינה גאולת שדה אחוזה נמי הוא · תימה הוא ליה למימר אילימא ביובל ראשון הכתיב ואם גאל יגאל את השדה וקם לו ושמא הייטו הא דקאמר ז) וא"ת הא יש לאוקמא ביובל ראשון כגון שגאלה אחר מיד הגזבר וגאלה ממנו הבעלים ולא הדין *בו שהוא שדה מקנה וחוזרת להכהנים ביובל כדתנן (לעיל דף כה:) גאלה אחר לו אחד מן הקרובים וגאלה הוא יוצא מתחת ידו ביובל וי"ל דאין סברא דמייתי קרא אלא בגאולה מיד גזבר שהרי אם גאלה אחר לא ימכרנה לבעלים אם ירצה (ומיהו) [ומש"ה] לא מייתי לא יגאל עוד כי אם בגאולה הבאה מיד הגזבר: איבעיא

הגזבר מכר

אם

אם

בגאולה

בגאולה

מקדש בדק הבית ואין דנין קדשי בדק הבית מקדש מזבח ורבי שמעון נמי גילף ממקדיש בית דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שמתנה לכהנים ואין דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שאינו מתנה לכהנים: רבי מ) אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין (מ) [וכו'] אמר רבה מ"טדר"א אמר קרא °ואם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד ואם מכר את השדה והיה השדה בצאתו ביובל אמר אביי *סכינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר אביי טעמא דרבי ג) אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ג) אימת אילימא ביובל ראשון אמאי אינה נגאלת שדה אחוזה נמי הויא אלא פשיטא ביובל שני ולמאן ד) אילימא לרבי יהודה ור"ש לכהנים נפקא אלא לאו ר' ה) אליעזר ושמע מינה טעמא דר' אליעזר מהכא ותסברא רבי יהודה ור"ש האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי עסקינן בשדה ו) שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא °בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחו ממנו *תלמוד לומר °לאשר לו אחוזת הארץ יאמר לאשר לו אחוזת הארץ מה תלמוד לומר לאשר קנהו מאתו שדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ח"ת"ל לאשר קנהו ז) ואיצטריך (ג) לא יגאל ואיצטריכא למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרה כלל אבל הכא הדרה תיהדר למרה קמא כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קא יהבי בעלים דמי אבל הכא דקא יהבי דמי תיקום בידייהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה אמר רבא אמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל בצאתו מיד אחר איבעיא

מקדש בדק הבית ואין דנין קדשי בדק הבית מקדש מזבח ורבי שמעון נמי גילף ממקדיש בית דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שמתנה לכהנים ואין דנין דבר שמתנה לכהנים מדבר שאינו מתנה לכהנים: רבי מ) אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין (מ) [וכו'] אמר רבה מ"טדר"א אמר קרא °ואם לא יגאל את השדה לא יגאל עוד ואם מכר את השדה והיה השדה בצאתו ביובל אמר אביי *סכינא חריפא מפסקא קראי אלא אמר אביי טעמא דרבי ג) אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ג) אימת אילימא ביובל ראשון אמאי אינה נגאלת שדה אחוזה נמי הויא אלא פשיטא ביובל שני ולמאן ד) אילימא לרבי יהודה ור"ש לכהנים נפקא אלא לאו ר' ה) אליעזר ושמע מינה טעמא דר' אליעזר מהכא ותסברא רבי יהודה ור"ש האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי עסקינן בשדה ו) שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא °בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחו ממנו *תלמוד לומר °לאשר לו אחוזת הארץ יאמר לאשר לו אחוזת הארץ מה תלמוד לומר לאשר קנהו מאתו שדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ח"ת"ל לאשר קנהו ז) ואיצטריך (ג) לא יגאל ואיצטריכא למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרה כלל אבל הכא הדרה תיהדר למרה קמא כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קא יהבי בעלים דמי אבל הכא דקא יהבי דמי תיקום בידייהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה אמר רבא אמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל בצאתו מיד אחר איבעיא

דנהות הב"ח

(מ) גמ' ר' אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין מ"מ דרבי אליעזר אמר רבה אמר קרא ואם לא יגאל: (ב) שם מ"ל לאחר קנהו ואצטריך למיכתב לאחר קנהו ואצטריך למיכתב לא יגאל דלא כתב דממנו: (ג) רש"י ד"ה שיצאתה לכהנים וכו' והקדישה כהן ביובל שני:

[נ"ב קיא: מנחות עד:]

רבינו גרשום

רבי אליעזר אומר לא נכנסין ולא נותנין דמים להקדש אלא נקראת כו' · מ"ם דרבי אליעזר אמר קרא אם לא יגאל את השדה' (עד)[קודם] שנת היובל לא יגאל עוד בבעלים אלא הרי היא של הקדש ולא נכנסין ולא נותנין דמים אבל אם מכר את השדה גזבר לאחר היובל לאחר אח"כ והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תחלה: אמר אביי סכינא חריפא מפסקא קראי · דלמר דהאי לא יגאל משוי ליה נמי אלפני פניו[אאם לא יגאל והאי והיה השדה משוי ליה נמי אלפני פניו] אואם מכר וכי מי חתכם והתסקים: אלא אמר אביי טעמא דרבי אליעזר כדתניא לא יגאל יכול לא תהא נגאלת · לאחר היובל שתהא לפניו לגואלה אפי' [בתורת] שדה מקנה שתהא שלו עד היובל וביובל תחזור להקדש: ת"ל עוד כלומר מאחר שיצאה ביובל עוד לא תהא נגאלת שתהא דינה עוד כמו שהיתה כשדה אחוזה שתחזור לבעלים (שוב) ביובל אבל נגאלת לו בתורת שדה מקנה שתהא שלו עד שנת היובל וביובל תחזור להקדש משום הכיון דהגיע יובל ולא נגאלה קנאה הקדש כי הוזר זה ונאלה מהקדש היי כלומר כתיב והיה השדה בצאתו ביובל לכהן תהיה אחוזתו בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו ויהיו הקדש וקא דייק אימת קא[דקאמר] אבל נגאלת שתהא לפניו

כשדה מקנה אילימא ביובל ראשון דאכתי לא הגיעה שנת היובל אמאי קאמר (עוד) לכמות שהיתה אינה נגאלת אמאי הא דין שדה אחוזה נמי אית לה הואיל ולא עבר היובל עדיין: אלא פשיטא ביובל שני' קאי הנא דבריתא [ולמאן כתני בריתא] אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה כלומר דקא הדרא להקדש: אי לר' יהודה ור' שמעון לכהנים הוא דנפקא · אפי' ביובל ראשון כדתנן הכהנים נכנסין לחזוקה לפר דאיתה ומאחר דנפקא לכהנים שוב אינה נגאלת מדם בתורת חומר שערים בכ' שקל כסף אלא בשוויה בין בפרדסות בבסטי בין בחולת המדינו: אלא לאו · מדקתני נגאלת (דהיינו) דמשמע בנ' שקל ש"ם (אמר) לר' אליעזר קאמר דסבירא ליה דשל הקדש הוא ביובל הראשון: ותיסברא דהא כדקא מתרת בשלמא לר' אליעזר דאמר דשל הקדש הוא [ניחא] האי עוד כדקאמרת עוד אינה נגאלת כלומר דבת גאולה היא בנ' שקל דאכתי דהקדש היא: אלא לר' יהודה ור' שמעון דאמרי · דשל כהנים היא האי עוד מאי דרשי ביה הא לאו בת גאולה היא כלל בנ' שקל אלא בשוויה אי הכי מאי קס"ל האי עוד: אלא הכא במאי עסקינן בריית בשדה שיצאה לכהנים כדסברי[ר"י ור"ש] ונפקא לכהנים ואח"כ הקרישה כהן[או כהן] מיד אלו אז הקרישו כולה בית אב דכיון דבאת ליד הקדש בת גאולה היא בנ' שקל כסף ואתו בעלים למיפרקה מד"א כיון דנפקא לה [כבר] לכהנים לא תיפוק הו ליד בעלים אפי' בתורת שדה מקנה מ"ל עוד לכמות שהיתה בתורת שדה אחוזה אינה נגאלת שתהא לבעלים אבל נגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והוזרת[לכהנים] (לבעלים) ביובל ואכתי לא שמעינן מעמא דר' אליעזר · לגזבר שלקחו ממנו שאם היה לו שדה מקנה והקדישה וחזר ולקחה מן הגזבר וכשהגיע היובל יכול שתשוב השדה לגזבר שלקחה מסנו דקרינן ביה לאשר קנהו מאתו ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ: [למוכר ראשון חוזרת דאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא לגזבר: יאמר לאשר לו אחוזת הארץ] · ולא היה צריך לאשר קנהו [מה ת"ל לאשר קנהו] אלא לשדה שיצאת לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול כיון שגאלה אחר ולא גאלה לוקח והרי היא יוצאה מיד זה שגאלה וחוזרת ביובל הואיל ויש כאן חוזרה כל כך שבאת ליד שלישי יכול תחזור לבעלים הראשונים ת"ל לאשר קנהו כלומר ליד הכהן שמכרה חוזרת ולא לבעלים והייטו סיועא דחוזרת לכהנים: ואיצטריך למכתב לא יגאל · ולאשר קנהו מאתו למילף מתוריתו דלכהנים הדרא ולא לבעלים דאי מלא יגאל לתוריתו דוה אמינא ס"ם לא הדרא לבעלים ביובל דכתיב ביה לא יגאל דלא קא הדרא כלל שכן יצאת מרשות בעלים החוזרת לכהנים כאן כאן חוזרת כל כך ועוד דלא כתיב בהדיא ועוד שיש כאן חוזרת הרבה שבאת ליד שלישי הואיל והדרא דכתיב ישוב אימא ת"ל דבעלים לבעלים לחכי כתיב לאשר קנהו לכהן שמכרה: ואי כתיב לאשר קנהו לחוזרתיה לוקח וגאלה אחר משום הכי לא הדרא לבעלים דלא קא יהבו בעלים דמי לגזבר אלא גאלה אחר ואבל הכא בהאי לא יגאל עוד דאמרן לעיל דהקרישה כהן ואתו בעלים למיפרקיה דקא יהבי בעלים [דמי] אימא תיקום ברשותייהו: כתב רחמנא לא יגאל · דלא תהדר בבעלים: מאי הוי עלה · דאכתי לא ידענן מעמא דר' אליעזר דאמר לעיל אין הכהנים נכנסין עד שיגאלנה אחר: אמר רבא דאמר קרא והיה השדה בצאתו ביובל · דהיה יכול למיסר והיה השדה בצאתו קודם לה' וגו' מאי בצאתו קא משמע לן דכשיוצא מיד אחר שגאלה מיד הגזבר (אחר) [קודם] היובל [או] לקחה מגזבר אח"כ לכהן תהיה אחוזתו:

שיטה מקובצת

מ) רבי אליעזר אומר אחוות ר' בפחיק: ב) דר' אליעזר כדתניא אות ר' בפחיק: ג) איתמא אלימא ביובל ראשון וכו' · מכאן קשה לגירסת רש"י שגרס במשנתינו גאלה אחר ואח"כ גאלה בעלים יוצאה מידו לכהנים דא"כ ביובל ראשון נמי [אינה] שדה אחוזה אם גאלה אחר הלכך נראה דגרסי' גאלה אחר או אחד מן הקרובים [ואחר כך גאלה בעלים] אינה יוצאה לכהנים ביובל וכן נמצא בספר הרמב"ן ולהכי פריך אי ביובל ראשון אפי' מכרה הגזבר לאחר וגאלה בעלים הויא לה שדה אחוזה ומפרשים לקרא הכי ואם לא יגאל השדה ביובל הראשון ומכרה הגזבר לאיש אחר לא יגאל בתורת שדה אחוזה ביובל שני · תוס' הרא"ש: ד) אי לר' יהודה ולר"ש לכהנים נפקין יוא"ת ולוקמא כר"י ור"ש ומיירי כגון שקנה ביובל שני מן הכהנים שבנכסו לחוכה וי"ל דלשון גאולה משמע ממקום שאינה נחלמת ולר' יהודה ולר' שמעון הוי ליה למיסר נקחת כיון שהיא לחלוטין ביד הכהנים · תוס' הרא"ש ז"ל: ה) אלא לאו ר' אליעזר וש"ם מעמא דר' אליעזר מהכא · לכומר מדא איצטריך עוד לומר דנגאלת להיות לפניו כשדה מקנה ולא כשדה אחוזה ולא מתוקם אלא ביובל שני שמעינן דביובל שני שייך ביה גאולה וא"ת ברישא דבריתא כל המה דלא ידע דרשה דעוד מאי קאמר יכול לא תהא נגאלת מה גאולה שייך דאכתי לא ידע דאין הכהנים נכנסים לחוכה וי"ל דידע שפיר דרש דעוד דשייך גאולה ביובל שני אלא שכן דרך החנא לסבב הדבר עד שיגמר הדרש שלו · הרא"ש ז"ל בתוספותיו: ו) בשדה שיצאתה לכהנים כגון שדה אחוזה שהקדישה בעלים ונאלה אחר לפני היובל שיוצאה

איבעיא

לכהנים ביובל ובא הכהן אשר הגיע לו אותו שדה והקדישה והיינו ביובל שני ואתו בעלים למיפרקה דסד"א דאי לא כתיב כי אם לא יגאל דלא תיפרוק שתהא לפניו אפילו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה נגאלת אבל נגאלת שתהא כשדה מקנה פי' ותחזור לכהנים ביובל והשתא קאי והיה השדה בצאתו ביובל אשני דרכים דמיירי בהו קרא בין אואם מכר את השדה בין אואם מכר את דלעולם קרא בשני ענינים איירי כדפי' לעיל וא"כ לר"א נמי פירושא דקרא הכי הוא ולעולם תיבעי לך מאי סעמא דר"א ומסיק מאי הוי עלה פי' מ"ם דר"א אמר רבא אמר קרא כו' פי' בצאתו משמע שיוצא מיד אחר שנגאלה מיד הגזבר אבל כל זמן שהוא ביד הגזבר לא יצא ביובל' תוס': ז) וא"צ איצטריך למכתב לאשר קנהו ולא יגאל דא"כ מ"ם אם מכר את השדה וגו' אם מכר את השדה וגו' ור' אליעזר מסרס ליה: ח) ר"ד אלא לאו: ט) ר"אמר ביובל שני נמי כו' הויא אי לאו איפרקא: יא) והקדישה כהן: יב) וגאלה אחר מיד גזבר בשויה כש"ג יגיע היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו הס"ד ומה"ד ויכול לאשר קנהו זה מאתו דהיינו גזבר שסכרת לזה הס"ד: יג) שהקדישה מתם מכר אינה אלא עד היובל הס"ד ומה"ד ונאלה אחר מיד הקדש יכול בשויה חוזרת ביובל תחזור כמו שדה מקנה ותחזור לבעלים: יד) קרא דהקדש יהא: טו) לכהנים למר איצטריך תיבת ולא נמחק:

נגאלת

בב א מיי' פ"ד מהל' ערכין הלכה כו:

בב ב מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ז ומיי' כל"מ:

ל"ג אלא נמר רש"ק